

Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland fylke

Skjøtselplan

Gunn-Anne Sommersel

**Kvalbukta i Hemnes kommune,
Nordland fylke
Skjøtselsplan**

Ecofact rapport: 50

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.
Nøkkelord:	Skjøtselsplan, kulturlandskap, biologisk mangfold, Hemnes, slåtte- og beitemyr, hagemark, vegetasjon, brudespore, lappmarihand, stortveblad, kvitkurle, Kvalbukta.
ISSN:	ISSN 1891-5450
ISBN:	978-82-8262-048-2
Oppdragsgiver:	Fylkesmannen i Nordland
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Gunn-Anne Sommersel
Prosjektmedarbeidere:	Geir Arnesen
Kvalitetssikret av:	Geir Arnesen
Forside:	Foto: Geir Arnesen

www.ecofact.no

INNHOLD

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 GENERELT OM GÅRDEN KVALBUKTA	3
3.1 LOKALITETSKARAKTERISTIKK	3
3.2 TIDLIGERE UNDERSØKELSER	3
3.3 TIDLIGERE OG NÅVÆRENDE BRUK	3
3.4 KULTURMINNER	4
4 UNDERSØKTE LOKALITETER	4
4.1.1 Lokalitet 01 – Slåtte- og beitemyr (D02)	5
4.1.2 Lokalitet 02 – Slåtte- og beitemyr (D02)	7
4.1.3 Lokalitet 03 – Slåtte- og beitemyr (D02)	9
4.1.4 Lokalitet 04 – Slåtte- og beitemyr (D02)	10
4.1.5 Lokalitet 05 – Slåtte- og beitemyr (D02)	12
4.1.6 Lokalitet 06 – Slåtte- og beitemyr (D02)	14
4.1.7 Lokalitet 07 – Slåtte- og beitemyr (D02)	16
4.1.8 Lokalitet 08 – Hagemark (D05).....	17
5 ANBEFALT SKJØTSEL	19
5.1 LOKALITET 01, 02, 03, 04, 05, 06 OG 07 - SLÅTTE- OG BEITEMYR (D02).....	19
5.2 LOKALITET 08 – HAGEMARK (D05)	19
5.3 VURDERING AV SKJØTSEL.....	20
6 KILDER	20
6.1 NETTBASERTE KILDER.....	20
6.2 SKRIFTLIGE KILDER	20
7 VEDLEGG 1: FAKTAARK - NATURTYPER	21
8 VEDLEGG 2: ARTSLISTE OVER REGISTRERTE KARPLANTER	42

1 FORORD

På oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland har Ecofact AS utført kartlegging og utarbeidelse av skjøtselsplan for Kvalbukta gård i Hemnes kommune, Nordland fylke. Arbeidet bygger på felldata frembrakt under befarings 22., 23. og 25. juli 2010, samt samtale med grunneier (Jon Kvalbukt). Feltarbeid er utført av Cand. scient Gunn-Anne Sommersel og Cand. scient Geir Arnesen. Rapporten er skrevet av Gunn-Anne Sommersel, mens Geir Arnesen har kvalitetssikret rapporten. Sissel Vintersol Lillebjerka fra Hemnes kommune, planavdelingen var med under befarings 25. juli 2010. Kontaktperson for oppdragsgiver har vært Ingvild Gabrielsen (Fylkesmannen i Nordland). Disse skal ha takk for godt samarbeid.

Tromsø

6. januar 2011

Gunn-Anne Sommersel

2 SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

Kvalbukta er en gård som ble etablert i 1850, og fortsatt er i drift i dag. Det har vært kyr og geiter på gården tidligere, i dag er det sau og geit. Gården ble undersøkt i forbindelse med en masteroppgave om kartlegging og verdisetting av kulturlandskapets biologiske mangfold i Hemnes kommune i 2006. Kvalbukta som helhetlig kulturlandskap ble den gang vurdert til verdi B (regionalt viktig). Det drives skånsom og tilnærmet tradisjonell drift på deler av gården. Dette ønskes nå utvidet, ved å starte opp igjen slått på noen av de gamle slåttemyrene. Ecofact AS har kartlagt tilstanden til de myrene nærmest gården som tidligere ikke har vært undersøkt, i 2010, og har i den forbindelse undersøkt artsinventar, vegetasjonstyper og graden av gjengroing, samt kommet med forslag til restaurering og videre skjøtsel.

Datagrunnlag

Befaring av området ble utført for Ecofact AS av Gunn-Anne Sommersel og Geir Arnesen 22. og 23. august 2010, samt Gunn-Anne Sommersel 25. august. Sissel Vintersol Lillebjerka fra Hemnes kommune var med i felt 25. august 2010.

Biologiske verdier

De fleste av de gamle slåttemyrene på Kvalbukta gård har høy verdi. Vegetasjonstypen er for det meste ekstremrik myr med store mengder lappmarihand og brudespore. Slåtten opphørte på 1950-60 tallet, men myrene har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. De utgjør også en del av et helhetlig kulturlandskap. Hagemarka er i god hevd, og er verdifull selv om den ikke har noen spesielle arter.

3 GENERELT OM GÅRDEN KVALBUKTA

3.1 Lokalitetskarakteristikk

Gården Kvalbukta ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Den ligger i ei sør-sørvestvendt li, i en høyde på 400 – 500 moh.

Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomitmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis (www.ngu.no). Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon (Moen, 1998).

3.2 Tidligere undersøkelser

Gården Kvalbukta ble undersøkt i forbindelse med en masteroppgave om kartlegging og verdisetting av kulturlandskapets biologiske mangfold i Hemnes kommune (Skansen, 2007). Feltarbeidet til oppgaven ble utført i 2006. Det ble kartlagt 15 lokaliteter, hvorav 11 var slåttemark (1 verdi B (viktig), 5 verdi C (lokalt viktig)); 3 var hagemarksskog (1 verdi B, 2 verdi C) og 1 beitemyr (verdi B). Kvalbukta som helhetlig kulturlandskap ble vurdert til verdi B (regionalt viktig).

3.3 Tidligere og nåværende bruk

Gården Kvalbukta ble etablert i 1850.

Før krigen var det lite innmark, og markene ble slått med ljå. Høyet ble hengt på hesjer. Like før, eller muligens like etter krigen fikk gården hestslåmaskin. Man hadde en slått i året, tidligst i midten av juli. Etter slått gikk dyrene på beite på markene. På våren gikk noen geiter på innmark.

De fleste myrene i området ble også slått. Dette ble gjort etter at man var ferdig på innmarka, i slutten av juli/begynnelsen av august. Myrslått holdt på fram til 1950-60-tallet, men da var allerede arealet av myrslått innskrenket i forhold til tidligere. Myrene ble slått ca hvert annet eller tredje år. Man vurderte graden av gjenvekst først.

Kunstgjødsel ble brukt på slåttemarkene på 50-tallet. Silo kom først på 70-tallet.

Gården har vært drevet uten opphold siden etablering. I perioden 1994 til 1996 var det noen år med mindre drift, men slått ble likevel utført. I 2006 hadde gården rundt 8 kyr og 10 geiter som gikk på beite i området. Kyr hadde de inntil 2008. I dag har gården geit og sau. Normal slått på slåttemarkene i dag er 10. – 15. juli. Det brukes ulike redskaper; ljå, slåmaskin og sleperive på 2-hjuling, silosvans etter 4-hjulstraktor og forhøster. I blant brukes høyvender. I noen områder henges høyet på hesjer. Andre steder er det forhøsting rett i sekk (ikke rundballer).

3.4 Kulturminner

En sommerfjøs fra 1930-tallet.

Høyløa som i dag er restaurert og i kontinuerlig bruk, den er eldre enn sommerfjøsen.

Sammenrast høyløe i utmarka.

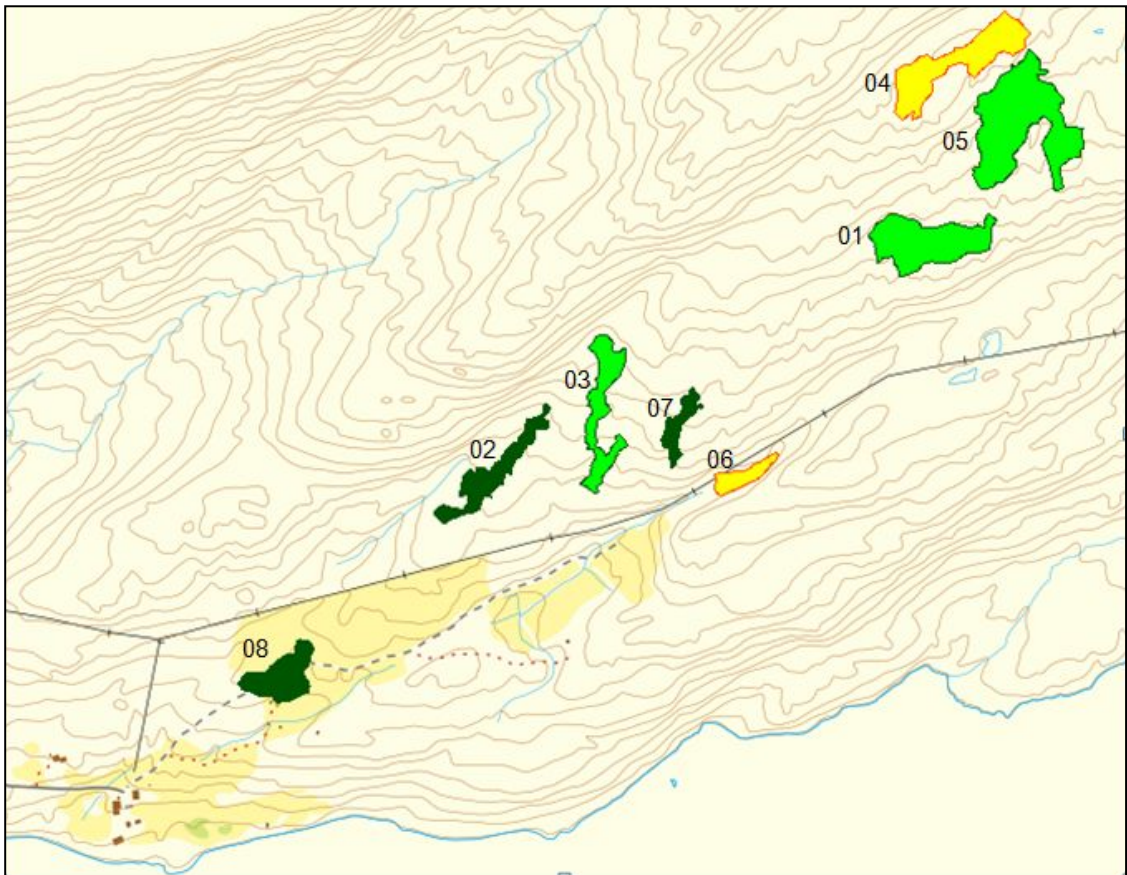
Stabburet er fra 1700-tallet, det var første hus på gården.

Makjen, et gammelt røykehus (badstu) er i bruk i dag.

Gammel ovn i jordbakke fra først på 1960-tallet.

4 UNDERSØKTE LOKALITETER

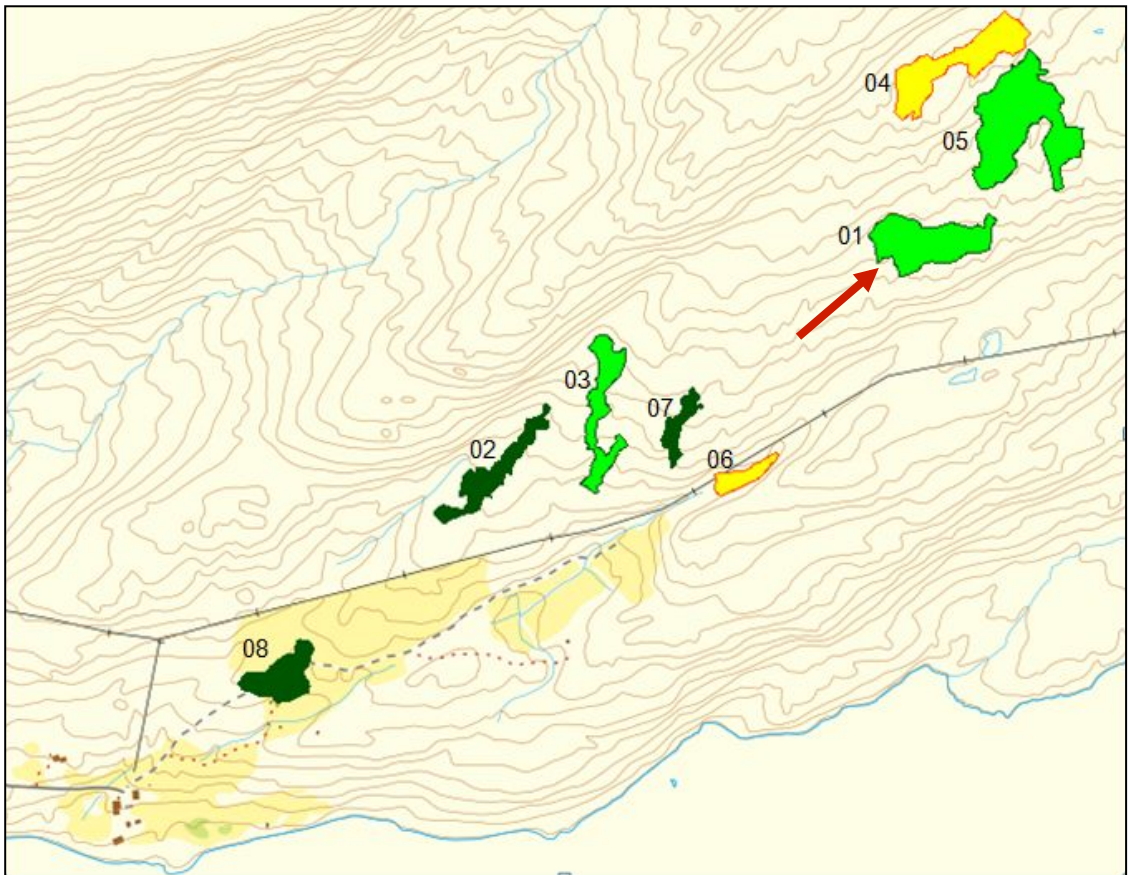
I denne undersøkelsen ble 8 ulike lokaliteter avgrenset på gården Kvalbukta. Lokalitetene ble vurdert ut fra Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer for verdisetting av naturtyper (Direktoratet for naturforvaltning, 2007), og det ble funnet syv slåtte- og beitemyrer (D02), og en hagemark (D05). For oversiktskart med naturtypeverdier, se figur 1.

Figur 1. Oversiktskart over de åtte undersøkte lokalitetene i Kvalbukta. Lokalitet 01-07 er gamle slåtte- og beitemyrer (D02), lokalitet 08 er hagemark (D05). Lys grønn markering viser områder verdisatt til A (svært viktig), mørk grønn markering viser områder verdisatt til B (viktig), gul markering viser områder verdisatt til C (lokalt viktig).

4.1.1 Lokalitet 01 – Slåttemyr og beitemyr (D02)

Denne lokaliteten er valgt ut som egnet for myrslått av grunneier Jon Kvalbukta, fordi den ligger i passe avstand til hovedhusene på gården, og samtidig har godt med graminider som egner seg til å slå. I 2010 ble det gitt tilskudd til skjøtsel av denne myra av Fylkesmannen i Nordland. Myra har vært slått for inntil 50-60 år siden. Lett beite har sannsynligvis pågått i tida etter det, siden gården har hatt dyr på utmarksbeite så godt som hele tida. Grunneier kan peke ut en stein i kanten av myra, der man tidligere brukte å lagre høyet etter det var slått og tørket, for siden å frakte det ned til gården på vinterføre. Avgrensingen følger ytterkanten av hoveddelen av myra. Det er flere myrarealer som henger sammen med denne, men som er noe uhøvelig for slått, derfor er ikke disse tatt med. Arealet av det avgrensede området er 8 125 m².

Figur 2. Plassering av lokalitet 01, slåtte- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til svært viktig (A).

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav gulstarr (*Carex flava*) er den mest krevende, i tillegg kommer slåtestarr (*Carex nigra* ssp. *nigra*). Begge disse starrartene øker ved slått. Det er i tillegg godt med urter. Blant de mest fremtredende her er brudespore (*Gymnadenia conopsea*) i mengder, sammen med rikelige mengder lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*). Begge peker mot ekstremrik myr, og øker i tillegg når myra blir slått. En annen indikator på kalkrik grunn er fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*). Moseinventaret er ikke undersøkt.

Det er ellers noe oppslag av bjørk (*Betula pubescens*) i myra, og en viss grad av tuedannelse med tilhørende arter, men ikke mye.

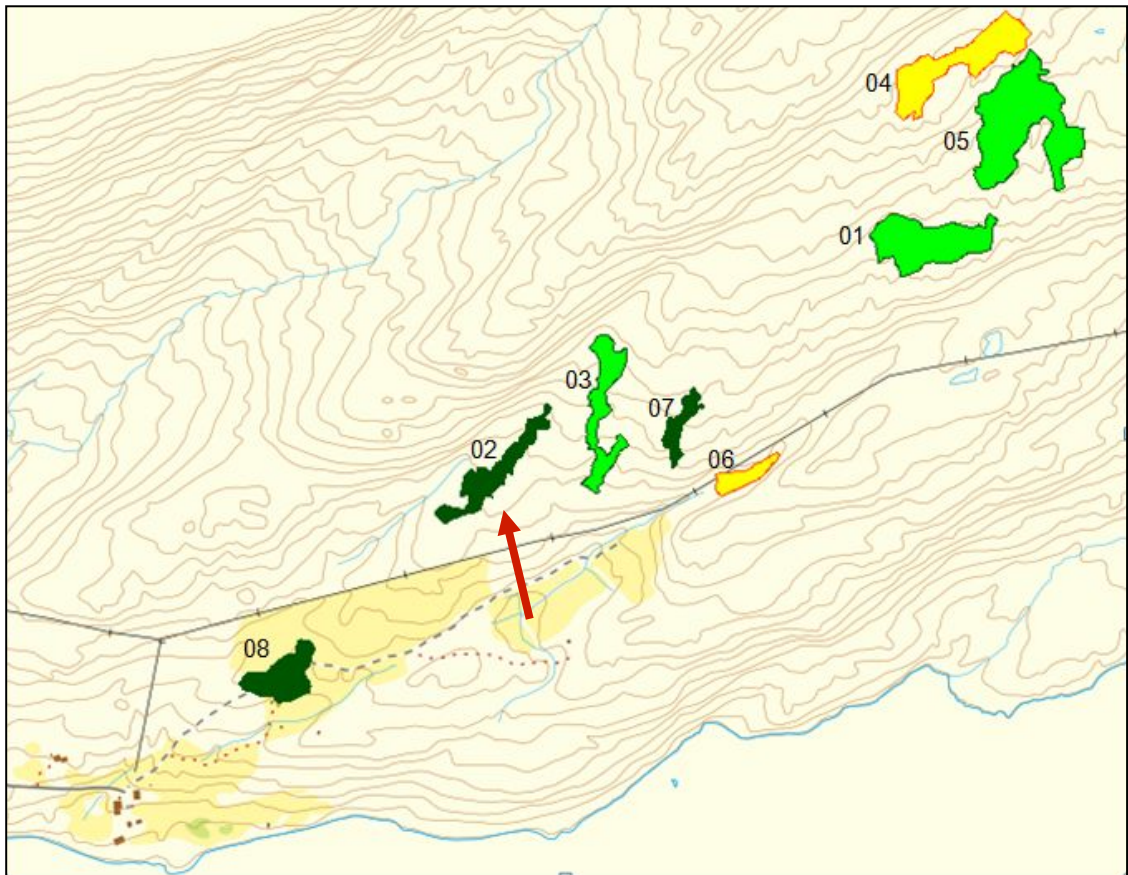

Figur 3. Gammel slåtte- og beitemyr i Kvalbukta med uvanlig mange orkideer. Her ser vi lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*). Foto Geir Arnesen.

Dette er altså en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Grunneier har i tillegg planer om å starte slått med ljà på denne myra sommeren 2010. På dette grunnlaget vil vi verdisette lokaliteten til å være en svært viktig (A) naturtype.

4.1.2 Lokalitet 02 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Avgrensingen følger ytterkanten av myra. Arealet av det avgrensede området er 4 530 m².

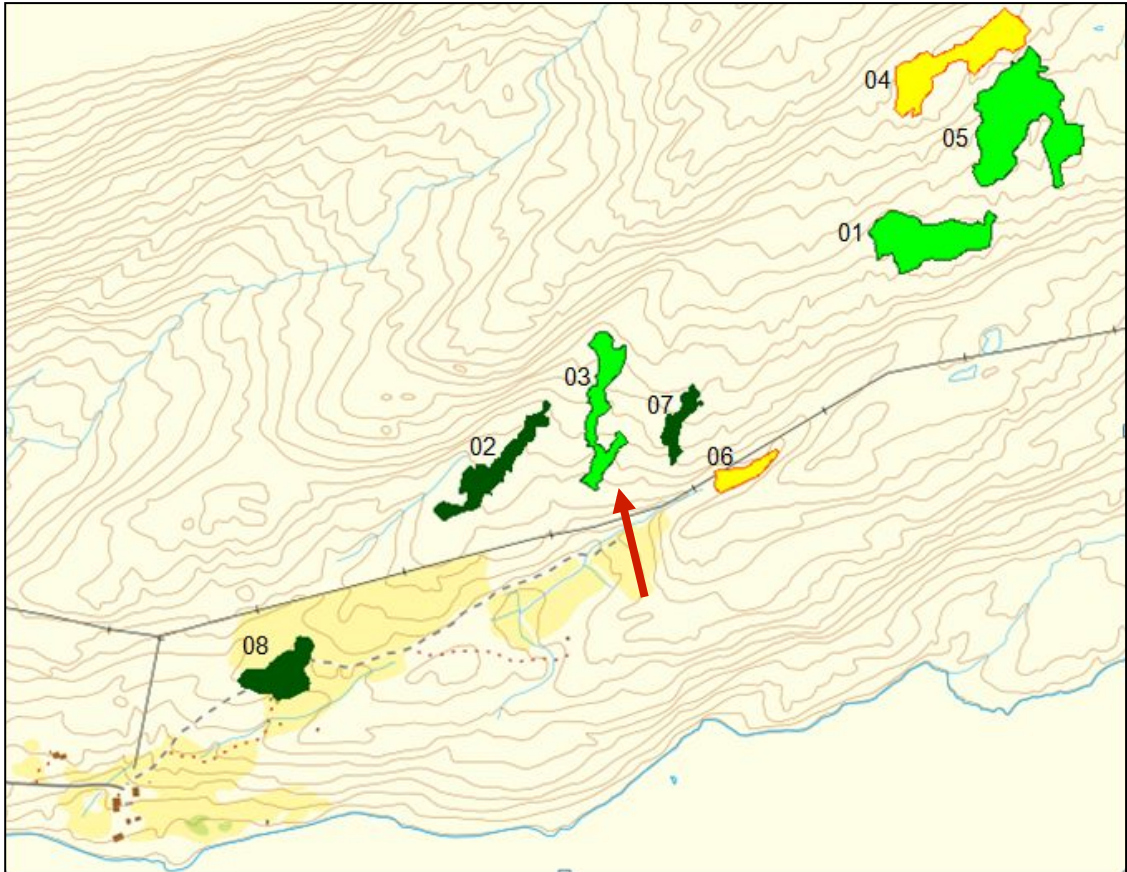
Figur 4. Plassering av lokalitet 02, slåtte- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til viktig (B).

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav de mest krevende er hårstarr (*Carex capillaris*) og breiull (*Eriophorum latifolium*). Av urtene er det lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) som er mest kalkkrevende. Disse fins det rikelig av. Av andre kalkindikatorer er svarttopp (*Bartsia alpina*) godt representert. Her er ellers også noe oppslag av bjørk (*Betula pubescens*) og sølvvier (*Salix glauca*), men ikke mye. Tuedannelsen er også beskjedent.

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått. I nyere tid vil det også være samme grad av beite på denne myra som ved lokalitet 01, eventuelt noe mer siden den ligger nærmere hagemarka. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra. Dersom man skal utvide myrslåtten, er det andre myrer som bør prioriteres foran denne. Ut i fra dette vil vi verdisetten lokaliteten til å være en viktig (B) naturtype.

4.1.3 Lokalitet 03 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Lokalitet 03 ligger litt lenger inn enn lokalitet 02. Avgrensingen følger myrkanten. Arealet av det avgrensede området er 5 038 m².

Figur 5. Plassering av lokalitet 03, slåtte- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til svært viktig (A).

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav gulstarr (*Carex flava*), småsivaks (*Eleocharis quinqueflora*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) er de mest krevende. Det fins store mengder lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*), i tillegg til mye flekkmarihand (*D. maculata*) (figur 6), hvorav de to første indikerer ekstremrik myr.

Figur 6. Lokalitet 03, ekstremrik fastmattemyr med store mengder orkideer. De mest eksklusive er lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*). I forgrunnen ser vi et eksemplar flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*) som også var tallrik.

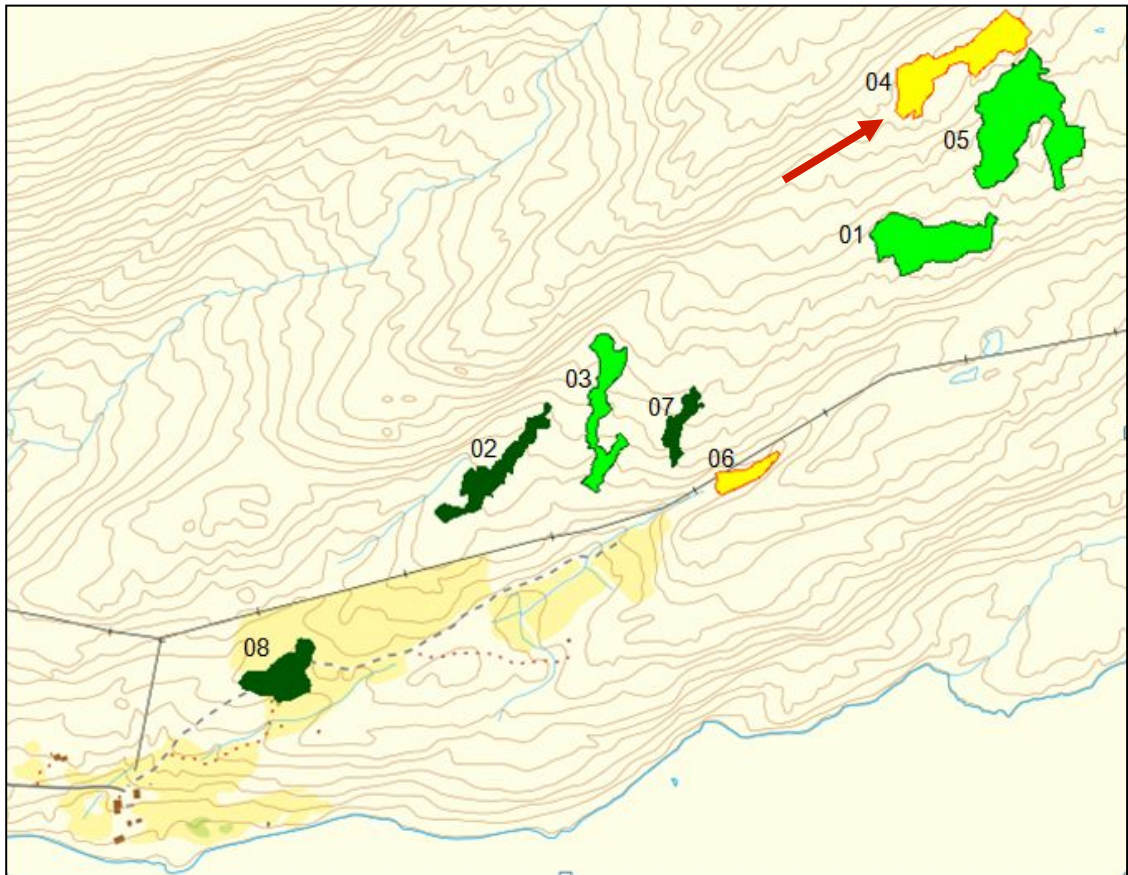
Av andre kalkindikatorer er svarttopp (*Bartsia alpina*) godt representert. Her er ellers også noe oppslag av bjørk (*Betula pubescens*), men ikke mye. Tuedannelsen er også beskjeden.

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåtte- eller beitemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått. I nyere tid vil det også være samme grad av beite på denne myra som ved lokalitet 01, eventuelt noe mer siden den ligger nærmere hagemarka. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2006). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra, men mengden orkideer vil utpeke denne til en kandidat dersom man ønsker å øke arealet av myrslått. Vi verdsetter lokaliteten i dag til å være en viktig (B) naturtype, med eventuell slått på myra bør den vurderes høyere.

4.1.4 Lokalitet 04 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Lokalitet 04 ligger lengst inn og høyest opp av de undersøkte myrene. Avgrensingen følger myrkanten, men det er en diffus avgrensing mot skog i nord (figur 8), hvor det

er en skrent med høgstaudebjørkeskog. Arealet av det avgrensede området er 7 984 m².

Figur 7. Plassering av lokalitet 04, slåtte- og beitemyra (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til lokalt viktig (C).

Feltsjiktet i domineres av graminider, hvorav klubbestarr (*Carex buxbaumii*), gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) er de mest krevende. Det fins en del lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) også her, men i mindre mengder enn lokalitet 01, 02 og 03. Imidlertid nok til at vi kan regne myra som ekstremrik. Her fins også mye skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*) og flekkmarihand (*D. maculata*).

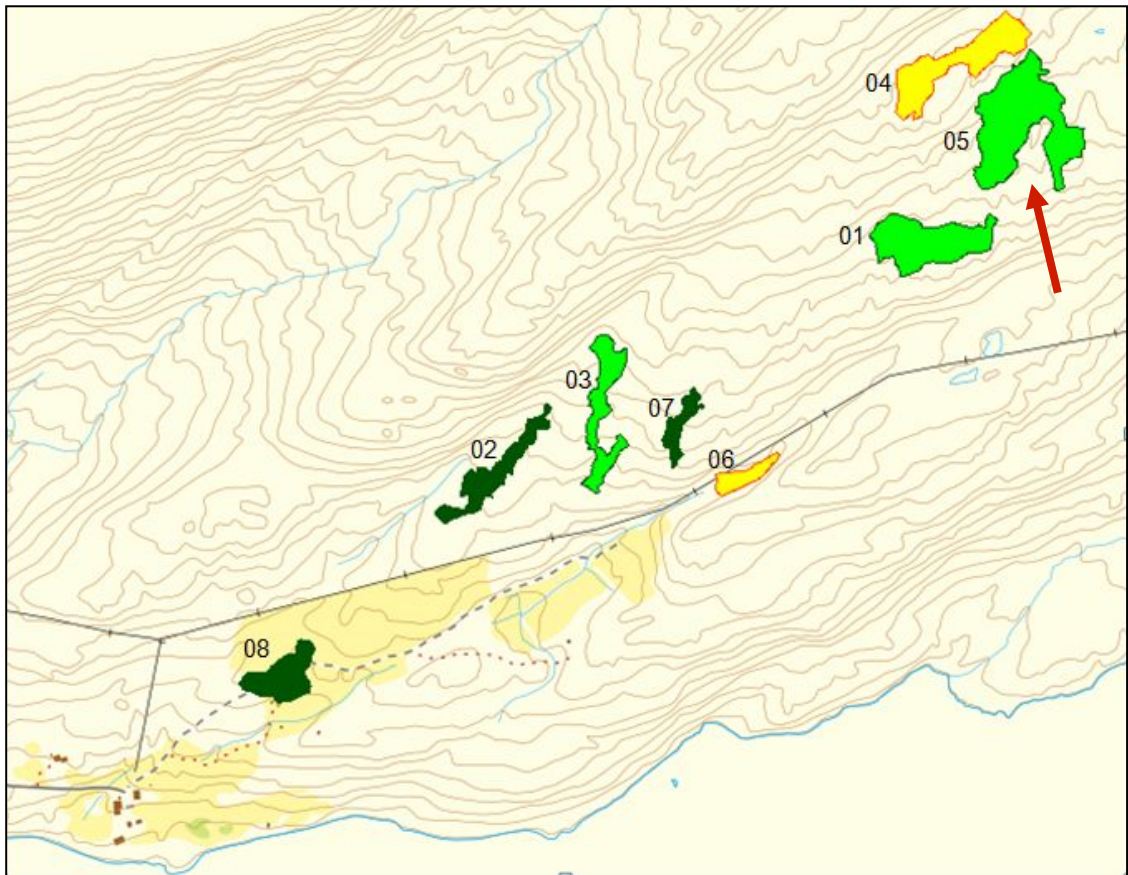
Figur 8. Lokalitet 04, ekstremrik fastmattemyr med diffus avgrensning mot skogen. Foto: Gunn-Anne Sommersel

Av andre kalkindikatorer er svartopp (*Bartsia alpina*) godt representert. Her er ellers en god del oppslag av bjørk (*Betula pubescens*). Det ser ut til at skogen er på vei inn på myra.

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåttemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått. Vegetasjonstypen er til dels ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). I kantene har tuedannelsen imidlertid begynt å danne skog-/engaktig vegetasjon. Myra hevdes ikke i dag, men mengden orkideer, gulstarr (*Carex flava*) og slåttestarr (*Carex nigra* ssp. *nigra*) antyder i alle fall at den har vært hevdet tidligere. Myra utgjør en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra, og den ligger langt fra gården i forhold til en del av de andre myrene. Vi verdsetter lokaliteten til å være en lokalt viktig (C) naturtype.

4.1.5 Lokalitet 05 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Lokalitet 05 ligger i lia nedenfor lokalitet 04. Myra er litt vanskelig å få oversikt over, siden den er stor, og ligger i bakke med en del skogsbevokste knauser inn i mellom. Avgrensingen følger kanten av myra, men det er diffuse overganger mot fuktige sig flere steder. Arealet av det avgrensede området er 14 040 m².

Figur 9 Plassering av lokalitet 05, slåttemyr- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til svært viktig (A).

Feltsjiktet er dominert av graminider, hvorav de mest krevende er gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*). Blant urtene er det flere indikatorer for ekstremrik myr, slik som lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), stortveblad (*Listera ovata*) (figur 10) og gulsildre (*Saxifraga aizoides*), særlig de to første i store mengder. Det fins dessuten flere arter orkideer på denne myra. Vi fant også grønnkurle (*Coeloglossum viride*), engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*) (figur 10), flekkmarihand (*D. maculata*), og fjellkvitkurle *Pseudorchis straminea* (figur 10).

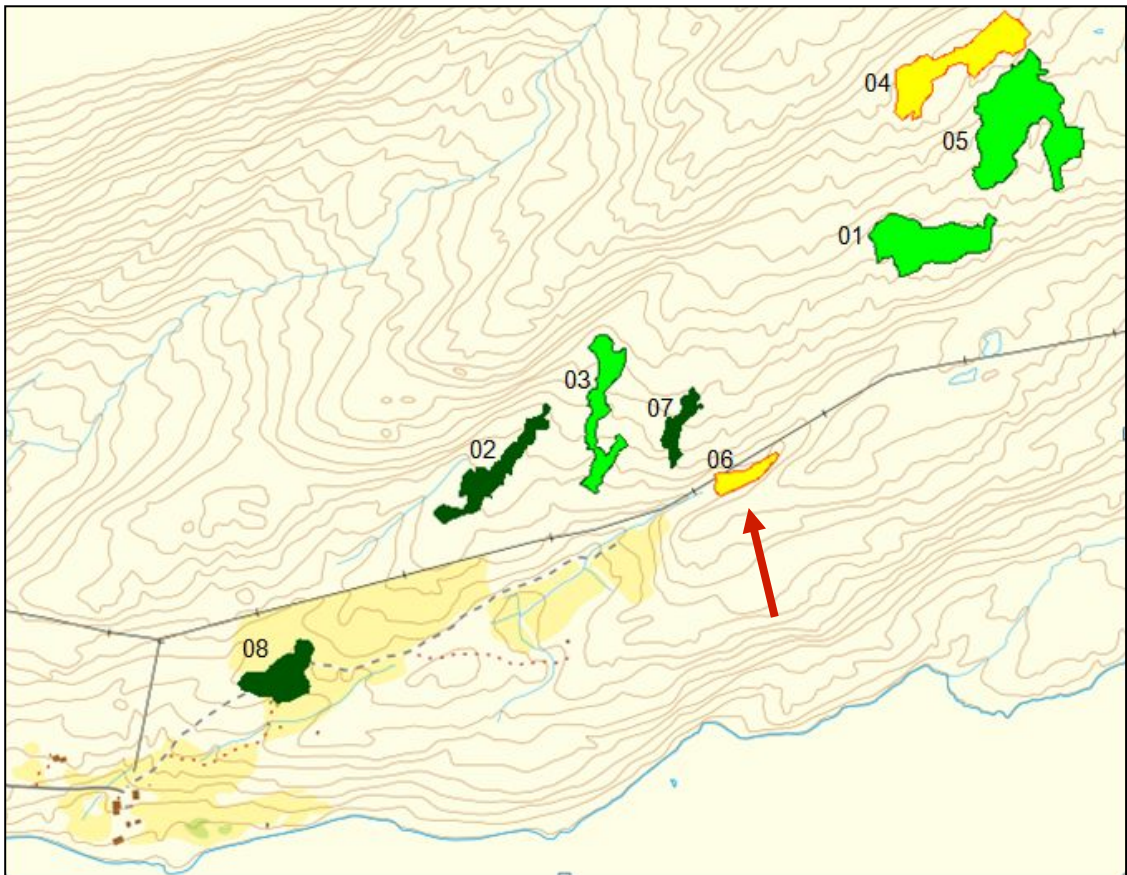
Figur 10. Spesielle orkideer i lokalitet 05, slåtte- og beitemyr, med utforming ekstremrik fastmattemyr. Til venstre er stortveblad (*Listera ovata*), i midten engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*) og til høyre fjellkvitkurle (*Pseudorchis straminea*).

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåttemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått.

Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra, men mengden og artsdiversiteten av orkideer vil utpeke denne til en kandidat dersom man ønsker å øke arealet av myrslått. Vi verdsetter lokaliteten til å være en svært viktig (A) naturtype.

4.1.6 Lokalitet 06 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Lokalitet 06 er den av de undersøkte myrene som ligger nærmest Røssvatnet. Det er ei lita flat myr nede i et søkk. Avgrensingen følger kanten av myra. Arealet av det avgrensede området er 1 740 m².

Figur 11. Plassering av lokalitet 06, slåtte- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til lokalt viktig (C).

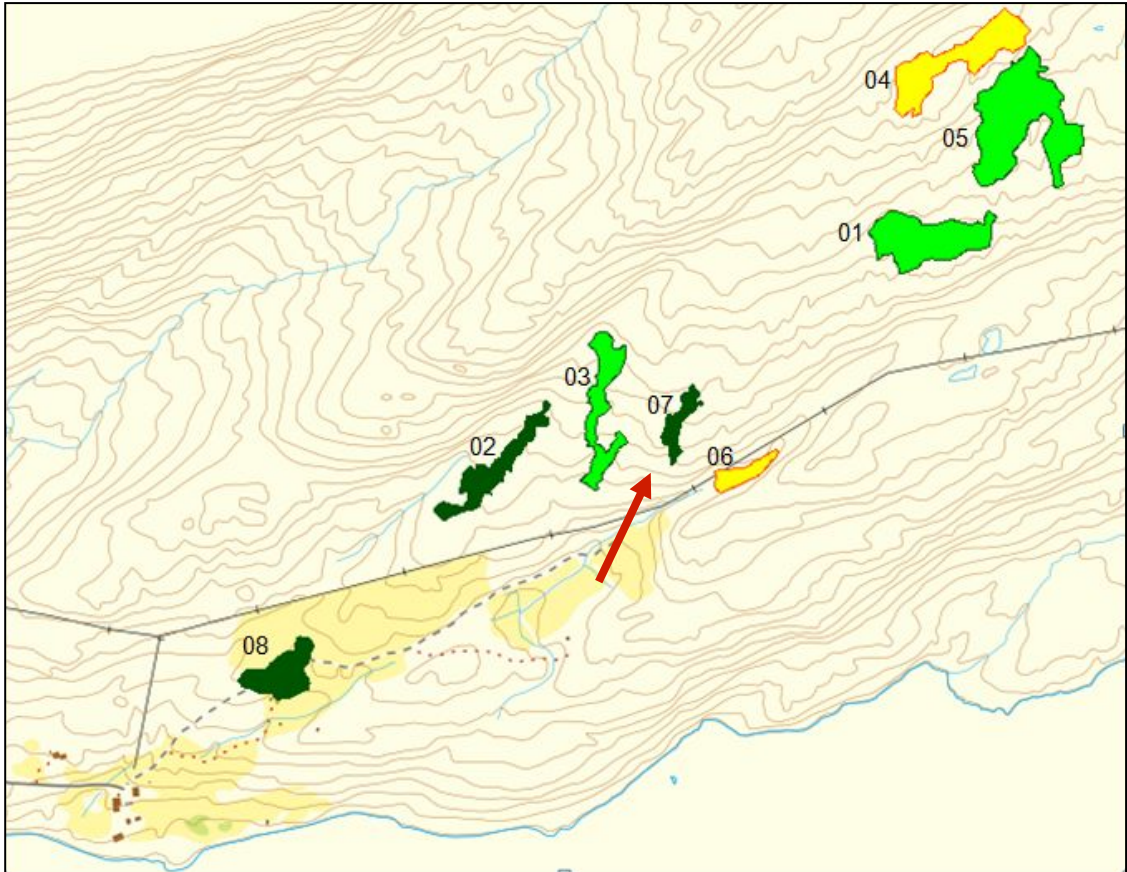
Feltsjiktet er dominert av graminider, med breiull (*Eriophorum latifolium*) som den eneste av de mer krevende artene. Blant urtene er det brudespore (*Gymnadenia conopsea*) og stortveblad (*Listera ovata*) som utmerker seg, imidlertid er begge i utkanten av myra. I tillegg finner man kalkindikatorer som svarttopp (*Bartsia alpina*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*).

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått.

Vegetasjonstypen er middelsrik fastmattemyr (M2) med ekstremrike deler (M3). M3 regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne lokaliteten. Vi verdisetter lokaliteten til å være en lokalt viktig (C) naturtype.

4.1.7 Lokalitet 07 – Slåtte- og beitemyr (D02)

Lokalitet 07 ligger mellom lokalitet 06 og lokalitet 03, i skrånende terreng. Avgrensingen følger kanten av myra. Arealet av det avgrensede området er 1 822 m².

Figur 12. Plassering av lokalitet 07, slåtte- og beitemyr (D02) i forhold til de andre lokalitetene. Denne myra er verdisatt til viktig (B).

Feltsjiktet er dominert av graminider, med gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) som de mer krevende artene. Blant urtene er det lappmarihånd (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) som indikerer ekstremrik myr. I tillegg finner man kalkindikatorer som svarttopp (*Bartsia alpina*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*).

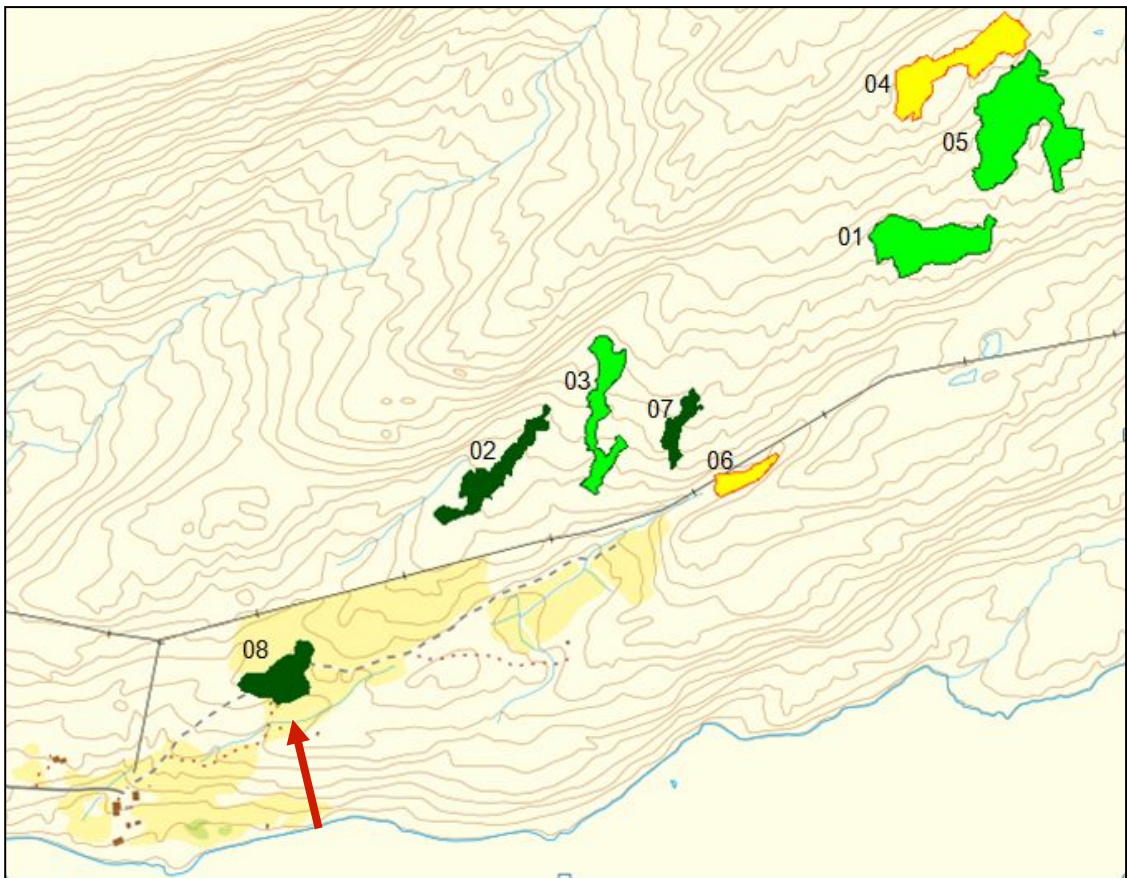
Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåttemyr. Her har ikke grunneier så spesifikke kunnskaper som ved lokalitet 01, men han mener å huske at alle myrene i nærheten av gården ble slått.

Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger ikke planer om

å starte opp igjen slått på denne myra. Mengden orkideer er heller ikke så høy som for eksempel i lokalitet 03. Vi verdisetter lokaliteten til å være en viktig (B) naturtype.

4.1.8 Lokalitet 08 – Hagemark (D05)

Like ovenfor hovedhusene på gården, ved sommerfjøsen, ligger et område som i dag beites av geit. Området har tydelig beitepreg. Området avgrenses langs gjerdet på to sider, og langs mer høyvokst vegetasjon mot nord. Arealet av det avgrensede området er 4 382 m².

Figur 13. Plassering av lokalitet 08, hagemark (D05) i forhold til de andre lokalitetene. Denne lokaliteten er verdisatt til viktig (B).

I tresjiktet er det frittstående gran (*Picea abies*) og bjørk (*Betula pubescens*), med god plass mellom hvert tre. Noe osp (*Populus tremula*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) fins inn i mellom. Feltsjiktet bærer tydelig preg av beite. Det er relativt høy artsdiversitet, men ingen spesielle arter. Det er godt med graminider som forventet i en beitemark. Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellgulaks (*Anthoxantum nipponicum*), smyle (*Avenella flexuosa*), flere typer starr (*Carex*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), marigras (*Hierochloë odorata*), trådsiv (*Juncus filiformis*), seterfrytle (*Luzula multiflora* ssp. *frigida*), finnskjegg (*Nardus stricta*), fjelltimotei (*Phleum alpinum*) og fjellrapp (*Poa alpina*).

Av bregner har vi de typiske skogsartene som skogburkne (*Athyrium filix-femina*), sauetelg (*Dryopteris expansa*), fugletelg (*Gymnocarpium dryopteris*) og hengeving (*Phegopteris connectilis*). Andre skogsarter som vokser her er for eksempel ulike typer bærlyng som fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermafroditum*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*), blokkebær (*V. uliginosum*) og tyttebær (*V. vitis-idaea*). I tillegg kommer hvitveis (*Anemone nemorosa*), skrubbær (*Chamaepericlymenum suecicum*) og nikkevintergrønn (*Orthilia secunda*) som også hovedsaklig er skogsarter.

Figur 14 Hagemark. Foto: Gunn-Anne Sommersel

Arter som hører til i enga er også representert blant urtene. Eksempler her er karve (*Carum carvi*), mjødukt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), følblom (*Leontodon autumnalis*), krypsoleie (*Ranunculus repens*), småengkall (*Rhinantus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*), gullris (*Solidago virgaurea*) og ballblom (*Trollius europaeus*).

Noen ugressarter kommer også inn som for eksempel groblad (*Plantago major*) og tunrapp (*Poa annua*). Det er også en del kjørespor på lokaliteten.

Hagemarker i god hevd er i dag en noe truet (VU) naturtype. På denne lokaliteten er hagemarka i hevd, men der er ingen sjeldne arter. Den er imidlertid en del av et helhetlig kulturlandskap. Verdisettingen av naturtypen er viktig (B).

5 Anbefalt skjøtsel

5.1 Lokalitet 01, 02, 03, 04, 05, 06 og 07 - Slåtte- og beitemyr (D02)

Anbefalt skjøtsel vil være lik for alle disse lokalitetene. Imidlertid er det lite sannsynlig at det er kapasitet for å drive skjøtsel på alle disse. Forslått prioritert rekkefølge er: 1) Lokalitet 01, siden denne myra har A-verdi, er valgt ut av grunneier som en egnet myr for slått både når det gjelder avstand til gården og topografi. 2) Lokalitet 05 fordi denne er den mest verdifulle artsmessig, og er ei flott og stor myr. Imidlertid er den noe mindre tilgjengelig siden den er i bakke, og ligger lenger vekk fra gården. Om lokalitet 05 viser seg vanskelig er lokalitet 03 trolig et enklere alternativ.

Hovedmål for lokalitetene er å beholde mengden verdifulle orkideer, samt å holde myra åpen og hindre ytterligere krattoppslag.

Når myrene ikke lenger blir slått, starter gjengroingen. På myrflatene går det sakte. I kantene går det gjerne raskere, vierarter og bjørk sprer seg innover myrflata. Etter hvert vil også typiske kantarter komme inn og endrer myrsamfunnenes karakter. Orkideene lapmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) går tilbake eller forsvinner ved omfattende gjengroing og krattoppslag. Imidlertid vil de samme artene også gå tilbake dersom det er for intensiv slått, det vil si slått hvert eller hvert annet år.

Vi anbefaler derfor å starte med restaurering. Restaureringen her vil si å fjerne krattoppslag. Dette er et omfattende arbeid, som må gjøres skikkelig, ellers er det vanskelig å gjøre slått etterpå. Lav stubbehøyde er spesielt viktig for å kunne slå. Det er en fordel om det gjøres av personer som virkelig kan bruke øks og ryddekniv.

Når det gjelder skjøtsel, kan slått gjennomføres enten med ljå, slik som det er planlagt på lokalitet 01 eller tohjulstraktor. Høyet må fjernes slik at det ikke ”gjødsler” området. Sammenraking kan skje med vanlig rive på tradisjonell måte, eller med tohjulstraktor og venderive og samling av høyet med høysvans.

Det er viktig at ikke slått skjer for ofte. Det anbefales å slå en slåttemyr i en begynnende skjøtselsfase en gang i året. Men etter hvert er det tilstrekkelig med slått et sted mellom hvert tredje til hvert tiende år. Siden her er flere verdifulle myrer, så kan man eventuelt lage et rulleringssystem.

5.2 Lokalitet 08 – Hagemark (D05)

Denne hagemarka er i god hevd, og det beste er å fortsette med skjøtsel som tidligere. Eventuelle trusler er redusert beitetrykk, og dermed gjengroing.

5.3 Vurdering av skjøtsel

Både skjøtselstiltak og utviklingen i området bør dokumenteres:

- Hvert år bør det noteres ryddingsinnsats, slåttetidspunkt og slåtteredskap.
- Utviklingen i området kan dokumenteres med vegetasjonsanalyser av faste prøveflater. Et enklere alternativ kan være fotodokumentasjon av faste steder til faste tider. Det ideelle er å gjennomføre dette hvert år i starten, men så etter hvert kanskje bare hvert femte år. På den måten kan man kontinuerlig vurdere hvor vellykket skjøtselinnsetsen er, og endre skjøtselstiltakene ved behov. På myrene er det viktig å overvåke mengden orkideer, men man skal være klar over at mengden blomstrende orkideer vil variere fra år til år helt naturlig, slik at her er det viktig å trekke lange linjer. Skjøtselsplanen bør uansett vurderes hvert femte år.

6 KILDER

6.1 Nettbaserte kilder

NGU: <http://www.ngu.no/>

Norsk rødliste for arter 2010: www.artsdatabanken.no

6.2 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning (2007): *Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fremstad, E (1997): *Vegetasjonstyper i Norge*. NINA Temahefte 12: 1 -279.

Lid, J. og Lid, D.T., (2007). *Norsk flora*. Oslo: Det norske samlaget.

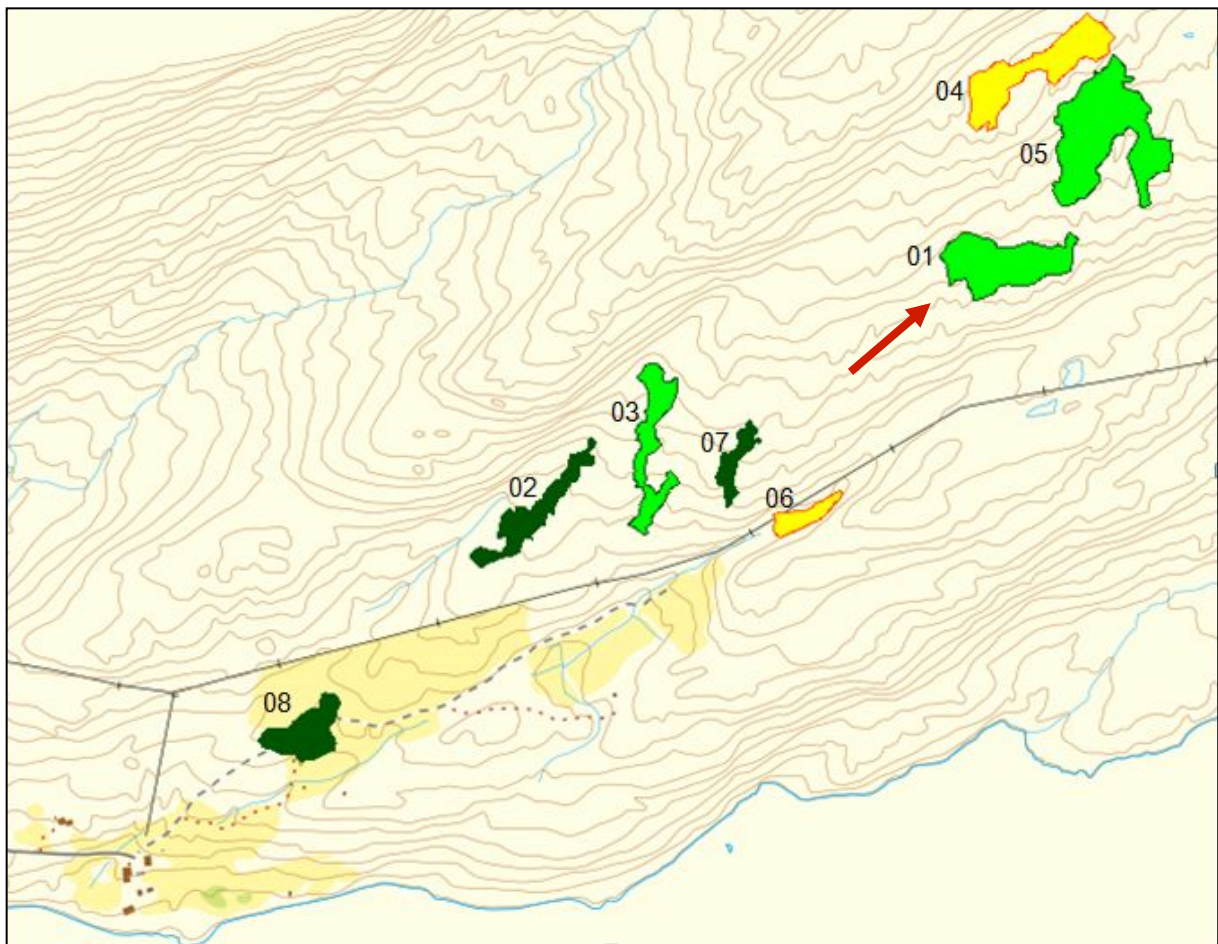
Moen, A. 1998: *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss. 1-199.

Norderhaug, A., Austad, I. og Hauge, L. (red.), (1999). *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*. Landbruksforlaget. (Internettutgave: www.dirnat.no).

Skansen, R. (2007) *Kartlegging og verdsetting av kulturlandskapets biologiske mangfold i Hemnes kommune*. Masteroppgave ved Universitetet for miljø- og biovitenskap, institutt for naturforvaltning, 211 s.

7 Vedlegg 1: Faktaark - Naturtyper

Lokalitetsnr. 01xxxxxxx	Kvalbukta
Slåtte- og beitemyr	
Naturtype:	D01 – Slåtte- og beitemyr
Utforming:	A0503 – Ekstremrik fastmattemyr
Verdi:	A
Siste feltsjekk:	22.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon (Moen, 1998). Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007).

Gammel slåtte- og beitemyr med uvanlig mange orkideer på gården Kvalbukta. Her ser vi lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*). Foto Geir Arnesen.

Artsmangfold:

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav gulstarr (*Carex flava*) er den mest krevende, i tillegg kommer slåttestarr (*Carex nigra* ssp. *nigra*). Begge disse starrartene øker ved slått. Det er i tillegg godt med urter. Blant de mest fremtredende her er brudespore (*Gymnadenia conopsea*) i mengder, sammen med rikelige mengder lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*). Begge peker mot ekstremrik myr, og øker i tillegg når myra blir slått. En annen indikator på kalkrik grunn er fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*). Det er ellers noe oppslag av bjørk (*Betula pubescens*) i myra, og en viss grad av tuedannelse med tilhørende arter, men ikke mye.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Slått tas opp igjen fra sommeren 2010. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfting.

Verdivurdering:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som i seg selv regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Grunneier starter slått med ljà på denne myra sommeren 2010. På dette grunnlaget vil vi verdisette lokaliteten til å være en svært viktig (A) naturtype.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å fjerne oppslag av busker, og deretter gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

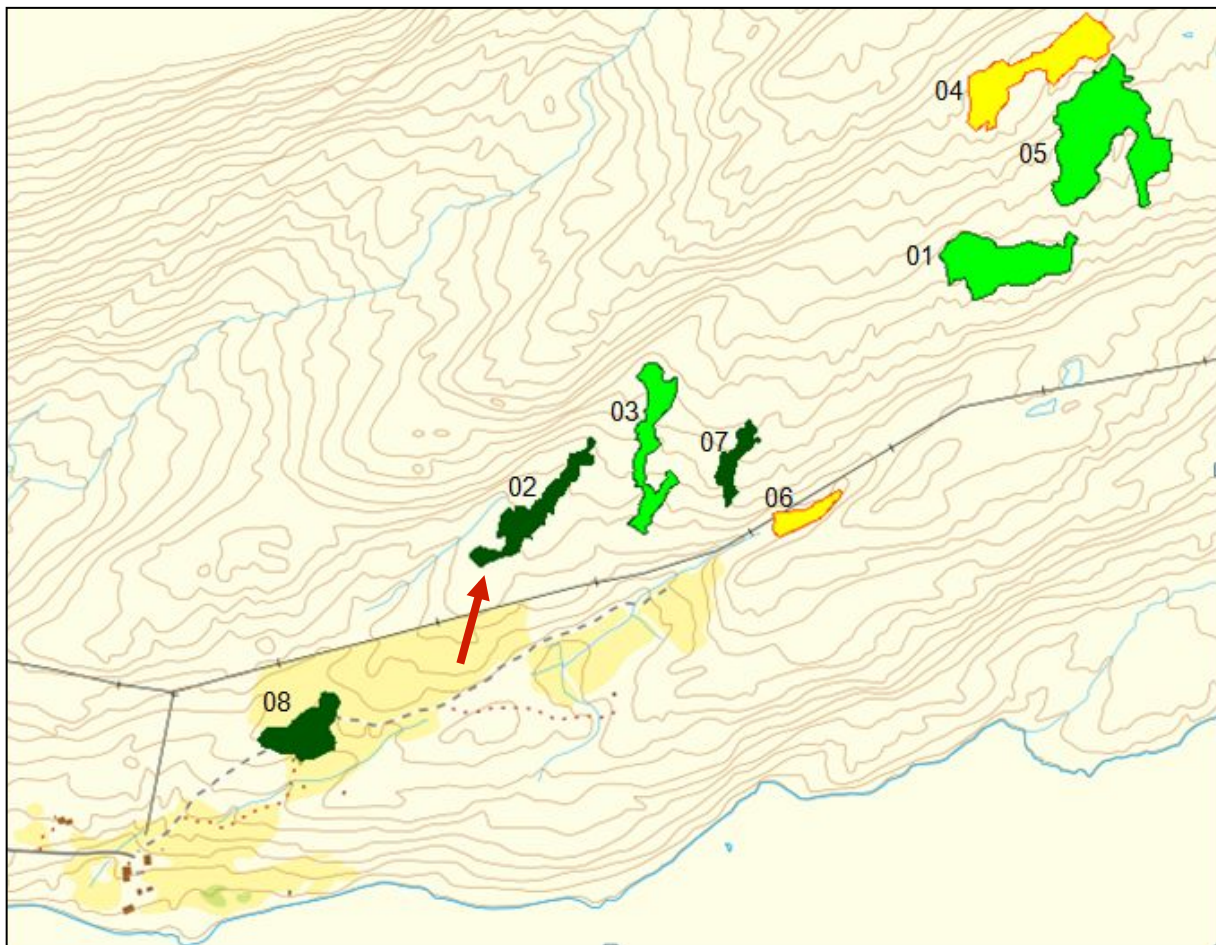
Lokalitetsnr. 02xxxxxxx Kvalbukta
Slåtte- og beitemyr

Naturtype: D02 – Slåtte- og beitemyr

Utforming: A0503 – Ekstremrik fastmattemyr

Verdi: B

Siste feltsjekk: 23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon (Moen, 1998). Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

Artsmangfold:

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav de mest krevende er hårstarr (*Carex capillaris*) og breiull (*Eriophorum latifolium*). Av urtene er det lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) som er mest kalkkrevende. Disse fins det rikelig av. Av andre kalkindikatorer er svarttopp (*Bartsia alpina*) godt representert. Her er ellers også noe oppslag av bjørk (*Betula pubescens*) og sølvvier (*Salix glauca*), men ikke mye. Tuedannelsen er også beskjedent.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfing.

Verdivurdering:

Dette er sannsynlig at dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som i seg selv regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. På dette grunnlaget vil vi verdisette lokaliteten til å være en viktig (B) naturtype.

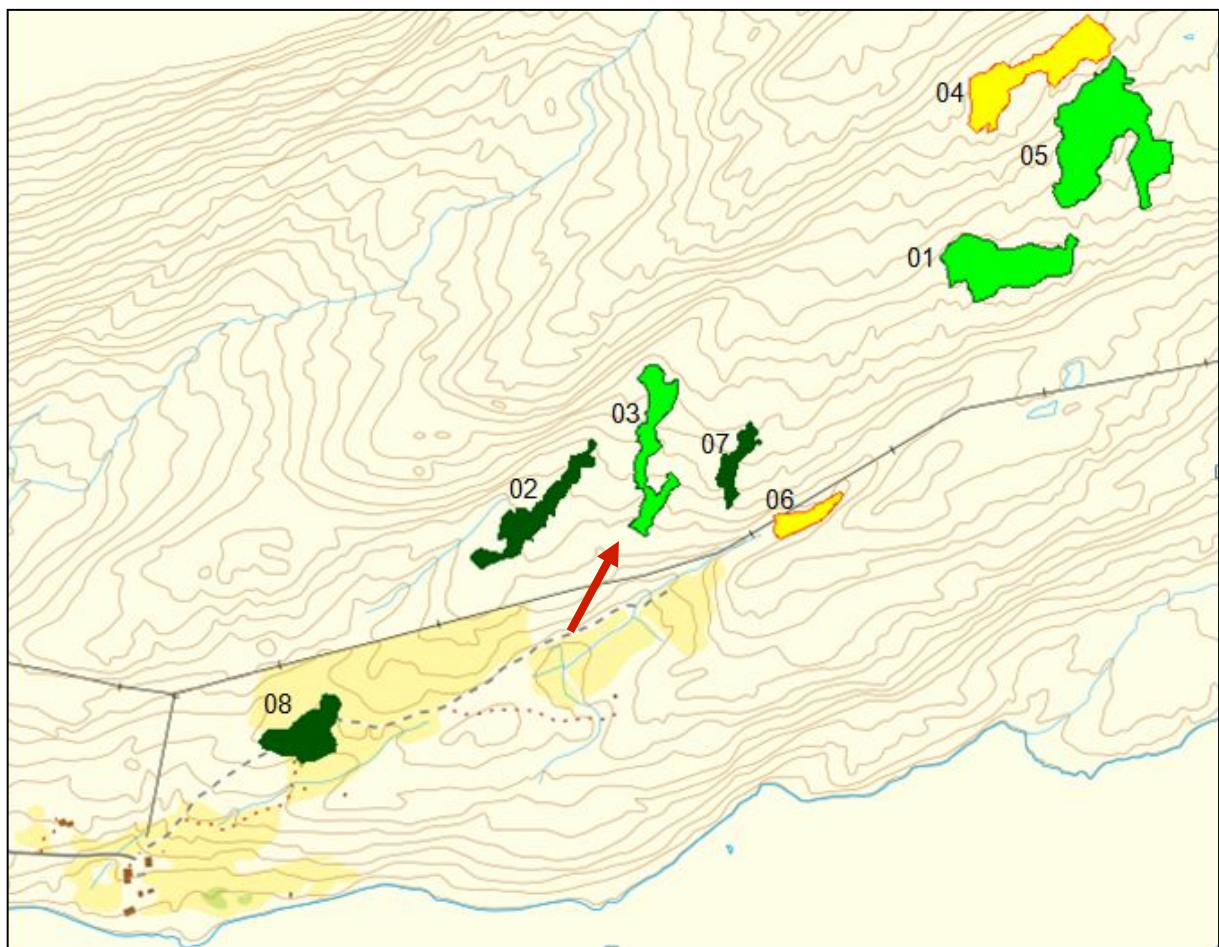
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å fjerne oppslag av busker, og deretter gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sømmersel (2010) eller Norderhaug, Austad og Hauge (1999).

Kilder:

Sømmersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

Lokalitetsnr. 03xxxxxxx	Kvalbukta
Slåtte- og beitemyr	
Naturtype:	D02 – Slåtte- og beitemyr
Utforming:	A0503 – Ekstremrik fastmattemyr
Verdi:	A
Siste feltsjekk:	23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

Ekstremrik fastmattemyr med store mengder orkideer. De mest eksklusive er lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*). I forgrunnen ser vi et eksemplar flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*) som også var tallrik. Foto Gunn-Anne Sommersel.

Artsmangfold:

Feltsjiktet i myra domineres av graminider, hvorav gulstarr (*Carex flava*), småsivaks (*Eleocharis quinqueflora*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) er de mest krevende. Det fins store mengder lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*), i tillegg til mye flekkmarihand (*D. maculata*), hvorav de to første indikerer ekstremrik myr.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfting.

Verdivurdering:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som i seg selv regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype. Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra, men mengden orkideer vil utpeke denne til en kandidat dersom man ønsker å øke arealet av myrslått. Vi verdsetter lokaliteten i dag til å være en viktig (B) naturtype, med eventuell slått på myra bør den vurderes høyere.

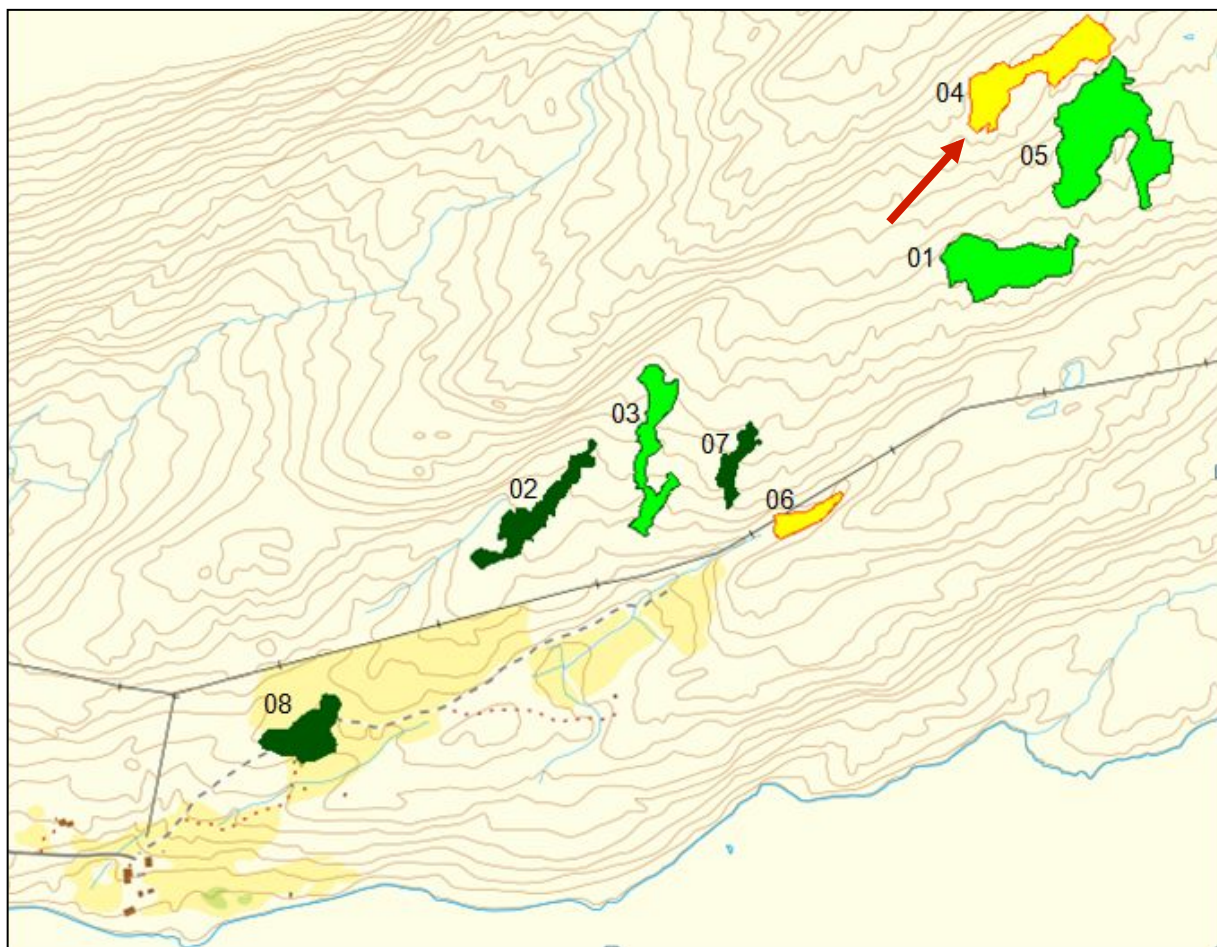
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

Lokalitetsnr.	04xxxxxxx	Kvalbukta
Slåttemark		
Naturtype:	D02 – Slåtte- og beitemyr	
Utforming:	A0502 – Middelsrik fastmattemyr	
Verdi:	C	
Siste feltsjekk:	23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS	

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

Ekstremrik fastmattemyr med diffus avgrensning mot skogen. Foto: Gunn-Anne Sommersel

Artsmangfold:

Feltsjiktet i domineres av graminider, hvorav klubbestarr (*Carex buxbaumii*), gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) er de mest krevende. Det fins en del lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) også her, men i mindre mengder enn en del andre lokaliteter i området. Imidlertid er det nok til at vi kan regne myra som ekstremrik. Her fins også mye skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*) og flekkmarihand (*D. maculata*).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, den bærer fortsatt preg av å ha vært hevdet, men det er mye gjengroing. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfting.

Verdivurdering:

Det er sannsynlig at også dette er en gammel slåttemyr. Vegetasjonstypen er til dels ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype. I kantene har tuedannelsen imidlertid begynt å danne skog-/engaktig vegetasjon. Myra hevdes ikke i dag, men mengden orkideer, gulstarr (*Carex flava*) og slåttestarr (*Carex nigra* ssp. *nigra*) antyder i alle fall at den har vært hevdet tidligere. Myra utgjør en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne myra, og den ligger langt fra gården i forhold til en del

av de andre myrene. Vi verdsetter lokaliteten til å være en lokalt viktig (C) naturtype.

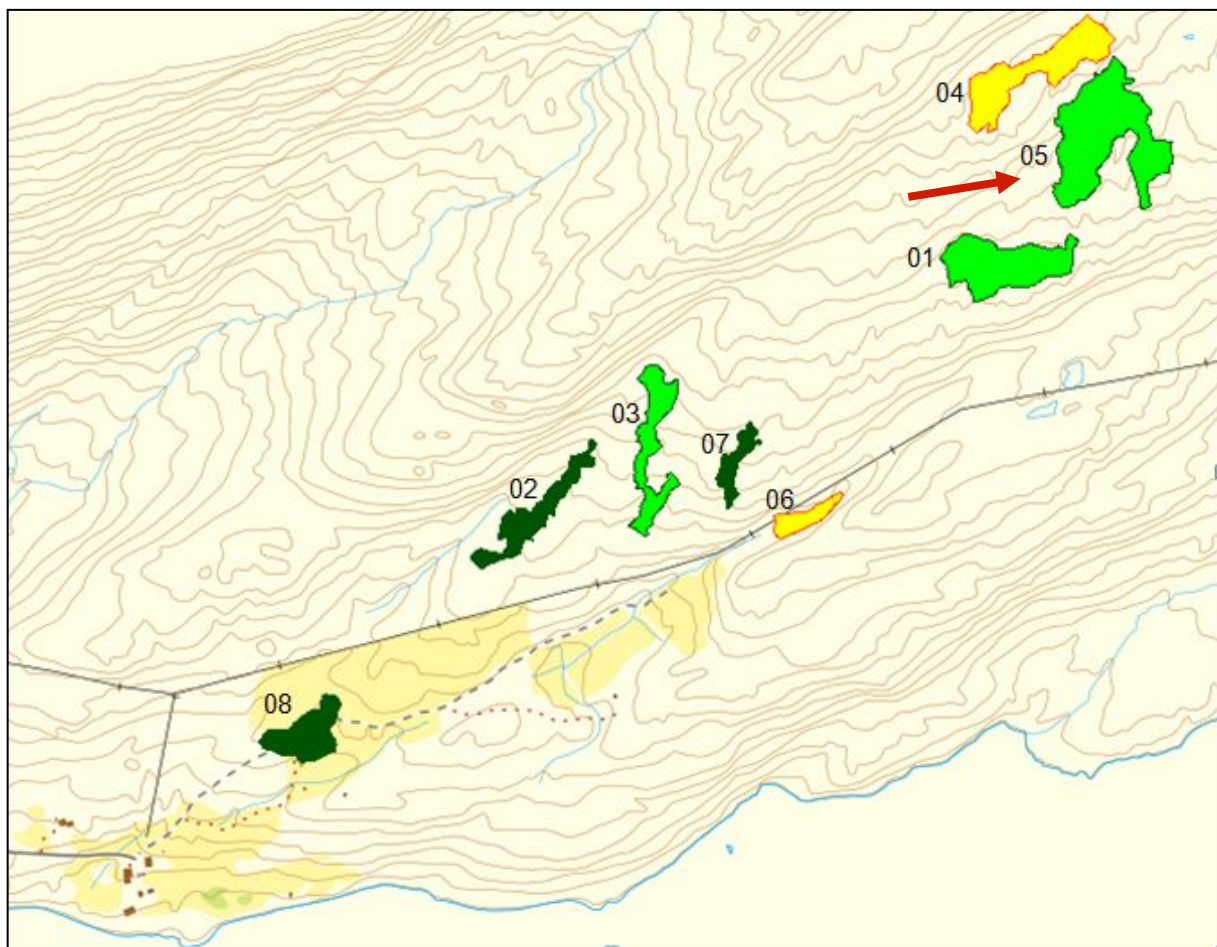
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å fjerne oppslag av busker, og deretter gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

Lokalitetsnr.	05xxxxxxx	Kvalbukta
Slåttemark		
Naturtype:	D02 – Slåtte- og beitemyr	
Utforming:	A0503 – Ekstremrik fastmattemyr	
Verdi:	A	
Siste feltsjekk:	23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS	

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

*Spesielle orkideer i lokalitet 05, slåtte- og beitemyr, med utforming ekstremrik fastmattemyr. Til venstre er stortveblad (*Listera ovata*), i midten engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*) og til høyre kvitkurle (*Pseudorchis albida*) som i følge rødlista 2010 er nær trua (NT). Foto: Geir Arnesen.*

Artsmangfold:

Feltsjiktet er dominert av graminider, hvorav de mest krevende er gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*). Blant urtene er det flere indikatorer for ekstremrik myr, slik som lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), stortveblad (*Listera ovata*) og gulsildre (*Saxifraga aizoides*), særlig de to første i store mengder. Det fins dessuten flere arter orkideer på denne myra. Vi fant grønnkurle (*Coeloglossum viride*), engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*), flekkmarihand (*D. maculata*), og fjellkvitkurle (*Pseudorchis straminea*)

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfting.

Verdivurdering:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som i seg selv regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype. Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Mengden av orkideer, øker verdien på myra. Vi verdsetter lokaliteten til å være en svært viktig (A) naturtype.

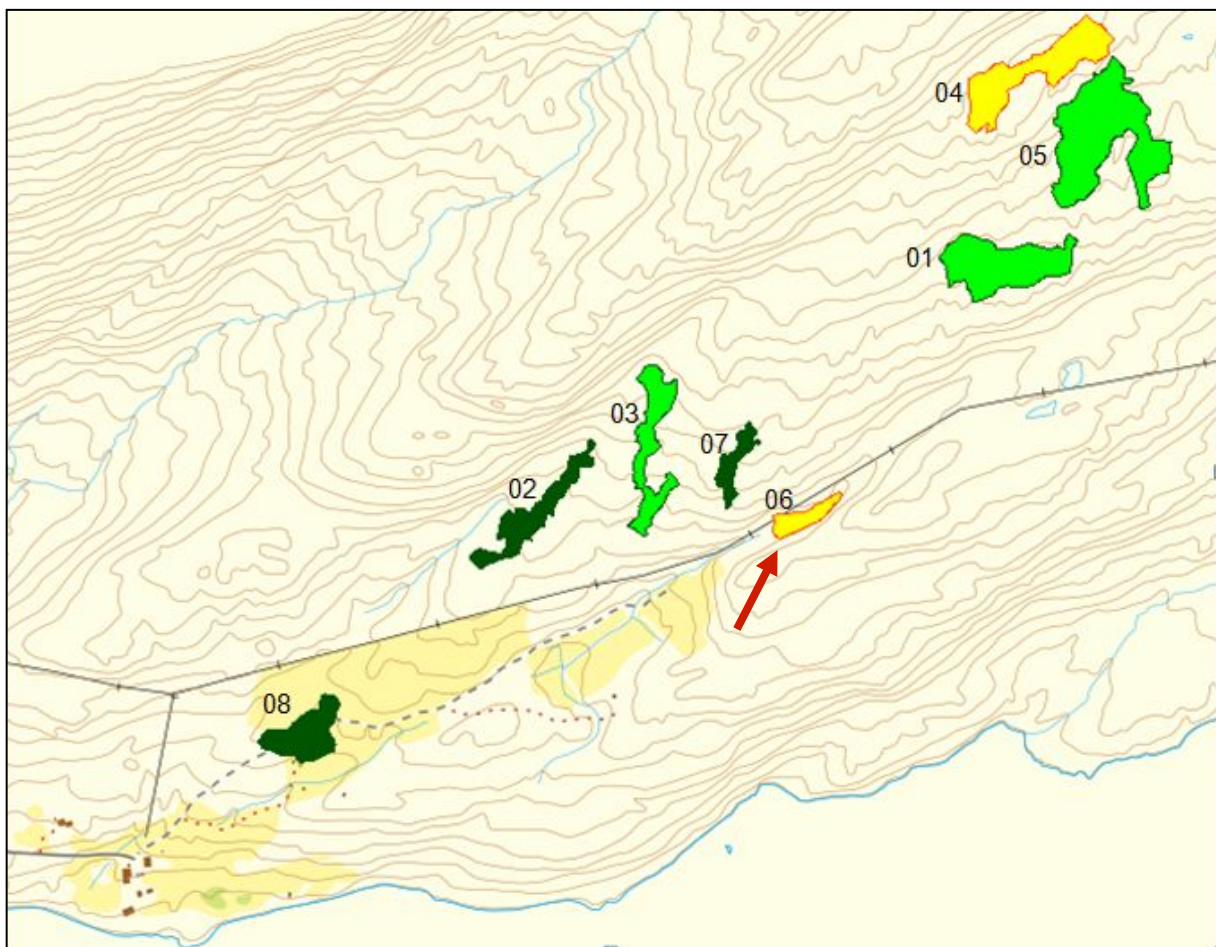

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

Lokalitetsnr.	06xxxxxxx	Kvalbukta
Slåttemark		
Naturtype:	D02 – Slåtte- og beitemyr	
Utforming:	A0502 – Middelsrik fastmattemyr	
Verdi:	C	
Siste feltsjekk:	23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS	

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er middelsrik fastmattemyr (M2) med ekstremrike deler (M3). M3 regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

Artsmangfold:

Feltsjiktet er dominert av graminider, med breiull (*Eriophorum latifolium*) som den eneste av de mer krevende artene. Blant urtene er det brudespore (*Gymnadenia conopsea*) og stortveblad (*Listera ovata*) som utmerker seg, imidlertid er begge i utkanten av myra. I tillegg finner man kalkindikatorer som svarttopp (*Bartsia alpina*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøfting.

Verdivurdering:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er hovedsakelig middelsrik fastmattemyr (M2). Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne lokaliteten. På dette grunnlaget vil vi verdisetten lokaliteten til å være en lokalt viktig (C) naturtype.

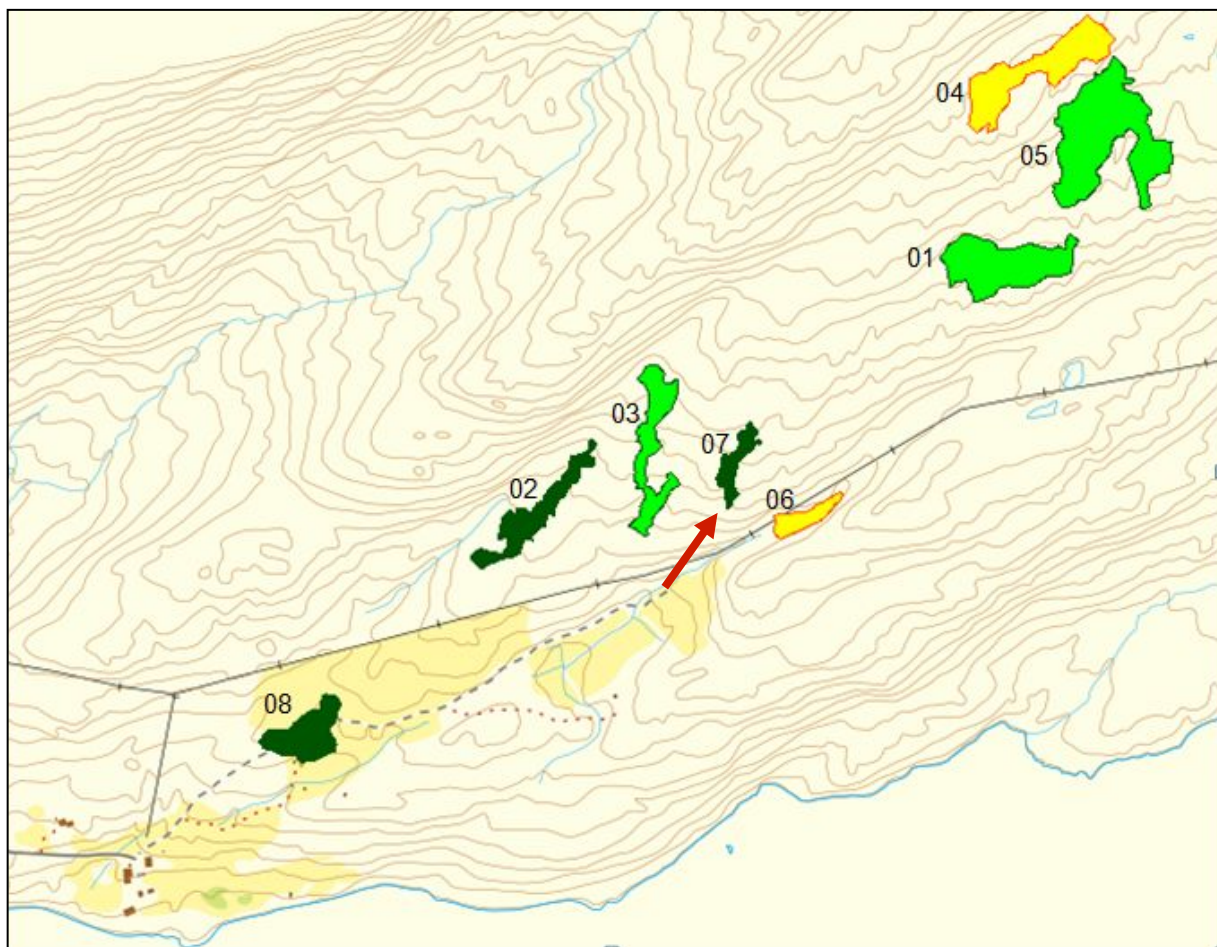
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å fjerne oppslag av busker, og deretter gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. *Ecofact rapport 50*. 45 s.

Lokalitetsnr.	07xxxxxxx	Kvalbukta
Slåttemark		
Naturtype:	D02 – Slåtte- og beitemyr	
Utforming:	A0503 – Ekstremrik fastmattemyr	
Verdi:	B	
Siste feltsjekk:	23.07.2010, Geir Arnesen og Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS	

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Myra ble slått inntil 1950-60 årene. Seinere har det gått dyr på beite i området, hovedsakelig kyr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype. Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd.

Artsmangfold:

Feltsjiktet er dominert av graminider, med gulstarr (*Carex flava*) og breiull (*Eriophorum latifolium*) som de mer krevende artene. Blant urtene er det lappmarihånd (*Dactylorhiza lapponica*) og brudespore (*Gymnadenia conopsea*) som indikerer ekstremrik myr. I tillegg finner man kalkindikatorer som svarttopp (*Bartsia alpina*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Myra har ikke vært slått på 50-60 år, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. Største trussel mot naturtypen er gjengroing, eventuelt grøf팅.

Verdivurdering:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr. Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes i seg selv som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype. Myra hevdes ikke i dag, men har fortsatt en tilstand som indikerer langvarig hevd. I tillegg utgjør denne myra en del av et helhetlig kulturlandskap. Det foreligger imidlertid ikke planer om å starte opp igjen slått på denne lokaliteten. Mengden orkideer er heller ikke så høy som for eksempel i lokalitet 03. Vi verdsetter lokaliteten til å være en viktig (B) naturtype

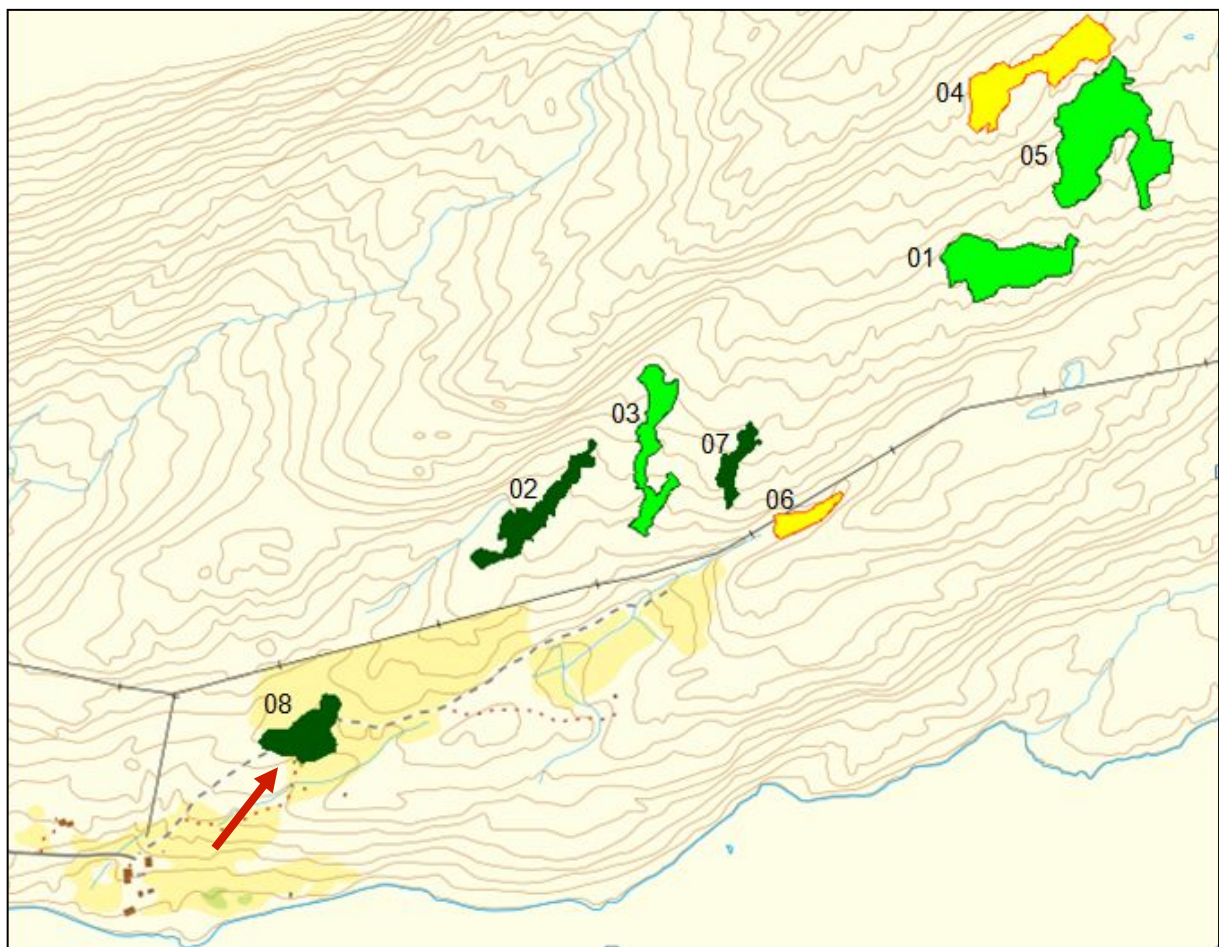
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å gjenoppta gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

Lokalitetsnr.	08xxxxxxx	Kvalbukta
Hagemark		
Naturtype:	D02 – Hagemark	
Utforming:		
Verdi:	B	
Siste feltsjekk:	25.07.2010, Gunn-Anne Sommersel, Ecofact AS	

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten er en del av gården Kvalbukta, som ligger på nordsiden av det store Røssvatnet, helt sør i Hemnes kommune. Berggrunnen i området er hovedsakelig glimmergneiser og glimmerskifer, med en del kalkspat og dolomittmarmor. Oversiden av innmarksarealet har rygger med granitt, kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis. Området er i nordboreal vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon. Gården ble etablert i 1850, og har vært drevet siden da. Hagemarka har vært beitet av geit og kyr tidligere, nå geit og sporadisk sau.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Dette er en gammel slåtte- og beitemyr (D02). Vegetasjonstypen er ekstremrik fastmattemyr (M3), som regnes som en hensynskrevende (LR) vegetasjonstype.

Hagemark beitet av geit. Foto: Gunn-Anne Sommersel

Artsmangfold:

I tresjiktet er det frittstående gran (*Picea abies*) og bjørk (*Betula pubescens*), med god plass mellom hvert tre. Noe osp (*Populus tremula*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) fins inn i mellom. Feltsjiktet bærer tydelig preg av beite. Det er relativt høy artsdiversitet, men ingen spesielle arter. Det er godt med graminider som forventet i en beitemark. Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellgulaks (*Anthoxantum nipponicum*), smyle (*Avenella flexuosa*), flere typer starr (*Carex*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), marigras (*Hierochloë odorata*), trådsiv (*Juncus filiformis*), seterfrytle (*Luzula multiflora* ssp. *frigida*), finnskjegg (*Nardus stricta*), fjelltimotei (*Phleum alpinum*) og fjellrapp (*Poa alpina*).

Av bregner har vi de typiske skogsartene som skogburkne (*Athyrium filix-femina*), sauetelg (*Dryopteris expansa*), fugletelg (*Gymnocarpium dryopteris*) og hengeving (*Phegopteris connectilis*). Andre skogsarter som vokser her er for eksempel ulike typer bærlyng som fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermafroditum*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*), blokkebær (*V. uliginosum*) og tyttebær (*V. vitis-idaea*). I tillegg kommer hvitveis (*Anemone nemorosa*), skrubbær (*Chamaepericlymenum suecicum*) og nikkevintergrønn (*Orthilia secunda*) som også hovedsaklig er skogsarter.

Arter som hører til i enga er også representert blant urtene. Eksempler her er karve (*Carum carvi*), mjøduert (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), følblom (*Leontodon autumnalis*), krypsoleie (*Ranunculus repens*), småengkall (*Rhinantus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*), gullris (*Solidago virgaurea*) og ballblom (*Trollius europaeus*). Noen ugressarter kommer

også inn som for eksempel groblad (*Plantago major*) og tunrapp (*Poa annua*).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Svakere beitetrykk og dermed gjengroing er største trussel. Det er også en del kjørespor i lokaliteten.

Verdivurdering:

Hagemark i god hevd er i dag en noe truet (VU) naturtype. På denne lokaliteten er hagemarka i hevd, men der er ingen sjeldne arter. Den er imidlertid en del av et helhetlig kulturlandskap. Naturtypens verdi settes til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Naturverdiene bevares best ved å opprettholde gammel skjøtsel. For en utfyllende beskrivelse Sommersel (2010).

Kilder:

Sommersel, G.-A. 2010: Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland Fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 50. 45 s.

8 VEDLEGG 2: ARTSLISTE OVER REGISTRERTE KARPLANTER

Latinsk navn	Norsk navn	01	02	03	04	05	06	07	08
<i>Aconitum lycotonum</i>	tyrihjelm								1
<i>Agrostis capillaris</i>	engkvein								1
<i>Alchemilla alpina</i>	fjellmarikåpe								1
<i>Alchemilla sp.</i>	marikåpe								1
<i>Andromeda polifolia</i>	kvitlyng	1	1	1	1		1	1	
<i>Anemone nemorosa</i>	hvitveis								1
<i>Angelica archangelica ssp. archangelica</i>	fjellkvann	1							
<i>Angelica sylvestris</i>	sløke	1	1	1		1	1		
<i>Antennaria dioica</i>	kattefot					1			
<i>Anthoxantum nipponicum</i>	fjellgulaks			1					1
<i>Athyrium filix-femina</i>	skogburkne								1
<i>Avenella flexuosa</i>	smyle								1
<i>Bartsia alpina</i>	svarttopp	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Betula pubescens</i>	bjørk	1	1	1	1	1		1	1
<i>Bistorta vivipara</i>	harerug	1	1		1		1		
<i>Calamagrostis phragmitoides</i>	skogrørkvein	1							
<i>Calluna vulgaris</i>	røsslyng	1		1	1	1		1	
<i>Caltha palustris</i>	bekkeblom								1
<i>Carex adelostoma</i>	tranestarr		1						
<i>Carex aquatilis</i>	nordlandsstarr				1		1		
<i>Carex buxbaumii</i>	klubbestarr				1				
<i>Carex canescens</i>	gråstarr								1
<i>Carex capillaris</i>	hårstarr		1						
<i>Carex chordorrhiza</i>	strengstarr						1		
<i>Carex dioica</i>	særbustarr			1		1			
<i>Carex echinata</i>	stjernestarr	1	1			1		1	1
<i>Carex flava</i>	gulstarr	1		1	1	1		1	
<i>Carex lasiocarpa</i>	trådstarr	1			1	1			
<i>Carex limosa</i>	dystarr		1			1			
<i>Carex nigra ssp. juncea</i>	stolpestarr		1						
<i>Carex nigra ssp. nigra</i>	vanlig slåttestarr	1	1		1		1	1	1
<i>Carex panicea</i>	kornstarr	1			1	1		1	1
<i>Carex paupercula</i>	frynsestarr							1	
<i>Carex rostrata</i>	flaskestarr		1						
<i>Carum carvi</i>	karve								1
<i>Chamaepericlymenum suecicum</i>	skrubbær	1			1				1
<i>Cirsium heterophyllum</i>	hvitbladtistel					1			
<i>Coeloglossum viride</i>	grønnkurle			1		1			
<i>Corallorhiza trifida</i>	korallrot								1
<i>Crepis palludosa</i>	sumphaukeskjegg	1		1		1	1		
<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	skogmarihand				1		1		1

Latinsk navn	Norsk navn	01	02	03	04	05	06	07	08
<i>Orthilia secunda</i>	nikkevintergrønn								1
<i>Parnassia palustris</i>	jåblom	1	1		1				
<i>Pedicularis palustris</i>	myrklegg	1	1	1	1	1	1		
<i>Phegopteris connectilis</i>	hengeving							1	1
<i>Phleum alpinum</i>	fjelltimotei								1
<i>Picea abies</i>	gran								1
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tettegras	1	1		1	1	1		1
<i>Pinus sylvestris</i>	furu			1					
<i>Plantago major</i>	groblad								1
<i>Poa alpina</i>	fjellrapp								1
<i>Poa annua</i>	tunrapp								1
<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>alpigena</i>	seterrapp		1						
<i>Polygonatum verticillatum</i>	kranskonvall					1	1		
<i>Polystichum lonchitis</i>	taggbregne								1
<i>Populus tremula</i>	osp								1
<i>Potentilla erecta</i>	tepperot	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Pseudorchis albida</i> (NT)	kvitkurle					1			
<i>Ranunculus acris</i>	engsoleie	1	1						
<i>Ranunculus repens</i>	krypsoleie								1
<i>Rhinanthus minor</i>	småengkall			1		1		1	1
<i>Rubus chamaemorus</i>	molte								1
<i>Rubus idaeus</i>	bringebær	1							1
<i>Rubus saxatilis</i>	teiebær					1			1
<i>Rumex acetosa</i>	engsyre								1
<i>Sagina saginoides</i>	setersmåarve								1
<i>Salix glauca</i>	sølvvier		1		1	1			1
<i>Salix myrsinifolia</i> ssp. <i>myrsinifolia</i>	vanlig svartvier						1		
<i>Salix phylicifolia</i>	grønnvier								1
<i>Saussurea alpina</i>	fjelltistel	1				1		1	
<i>Saxifraga aizoides</i>	gulsildre	1		1	1	1		1	
<i>Scheuchzeria palustris</i>	sivblom					1			
<i>Sedum acre</i>	bitterbergknapp								1
<i>Selaginella selaginoides</i>	dvergjamne	1	1				1	1	1
<i>Silene dioica</i>	rød jonsokblom								1
<i>Solidago virgaurea</i>	gullris	1		1		1			1
<i>Sorbus aucuparia</i>	rogn	1							1
<i>Stellaria media</i>	vassarve								1
<i>Stellaria nemorum</i>	skogstjerneblom								1
<i>Taraxacum croceum</i>	fjell-løvetenner	1							
<i>Taraxacum</i> sp.	løvetann				1				1
<i>Thalictrum alpinum</i>	fjellfrøstjerne	1	1		1	1	1	1	
<i>Tofieldia pusilla</i>	bjørnebrodd	1		1	1	1	1		
<i>Trichophorum alpinum</i>	sveltull	1	1	1	1	1	1	1	
<i>Trichophorum cespitosum</i>	bjørneskjegg	1	1	1		1		1	

